



PÆDAGOGISK TILSYN

Samlet tilsynsnotat - uanmeldt tilsyn



Mariagerfjord
Kommune

Indhold

Uanmeldt pædagogisk tilsyn 2023	2
Sammenfatning af tilsynene.....	2
Samlet overblik.....	2
Temaer for tilsynene	3
Hvordan understøtter kommunen dagtilbuddene efter tilsynet	6
Tilsynsmodellen for uanmeldt tilsyn	7

Uanmeldt pædagogisk tilsyn 2023

Dette notat udgør en afrapportering af det samlede resultat for det uanmeldte pædagogiske tilsyn 2023 for de kommunale dagtilbud i Mariagerfjord Kommune.

De uanmeldte tilsyn føres i alle dagtilbud hvert andet år i ulige år. Der bliver udvalgt et børnehus i hvert dagtilbud, som modtager uanmeldt tilsyn. Derudover modtager alle særlige dagtilbud også uanmeldt tilsyn hvert andet år. Derfor har der været tilsyn i 8 almene daginstitutioner og 2 særlige daginstitutioner i 2023.

Dagtilbudsleder og det pågældende børnehus modtager efterfølgende et tilsynsnotat, som *ikke* offentliggøres.

Du kan finde oplysninger om Mariagerfjord Kommunes overordnede retningslinjer for tilsyn på Mariagerfjord Kommunes hjemmeside under "Pasningstilbud"¹.

Sammenfatning af tilsynene

Nedenfor finder du et samlet overblik af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i de tilsete børnehuse. Dernæst uddybes relevante temaer, for de børnehuse, der har modtaget uanmeldt tilsyn. Denne sammenfatning tager afsæt i både observationer fra tilsynsdagene samt de efterfølgende ledelsesdialoger i de enkelte børnehuse.

Samlet overblik

Ifølge dagtilbudslovens § 5 b skal kommunen efter et tilsynsbesøg indgå i dialog med lederen af dagtilbuddet om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Mariagerfjord Kommunes dagtilbud har en samlet kvalitetsforståelse, som bygger på materialet "Kvalitet i Dagtilbud" (KVALid). Dette udgør grundlaget for dagtilbuddets pædagogiske arbejde såvel som tilsynets observationer af praksis.

Kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i de enkelte børnehuse er vurderet ud fra KVALid parametrene, men børnehuse er ikke efterfølgende blevet placeret i ét specifikt område af kvalitetsskalaen. Dette fordi det uanmeldte tilsyn bidrager til et øjebliksbillede af institutionernes praksis og fordi, der tegner sig et overordnet billede af, at der er eksempler på både minimal og god kvalitet inden for samme børnehus og at der er variation i kvaliteten mellem nogle af stuerne i børnehuset.

Generelt set, er kvaliteten i samtlige børnehuse god, men med plads til justeringer. Der er ikke lavet henstillinger eller påbud og der har, på baggrund af tilsynet, ikke været anledning til at udstede skærpet tilsyn i nogle af børnehuse. Dog har tilsynet, på baggrund af tilsynets vurdering af observationer og ledelsesdialoger, udformet anbefalinger/udviklingspunkter for det enkelte børnehus. Det vil sige indsatser i den pædagogiske praksis, hvor børnehuse med fordel kan arbejde videre med henblik på at skabe læring, trivsel og udvikling i læringsmiljøerne.

¹ [Pasningstilbud | Mariagerfjord Kommune](#)

Temaer for tilsynene

I det følgende finder du de overordnede temaer, der har vist sig i observationerne og som blev drøftet til ledelsesdialogen. Der er fundet nogle generelle træk på tværs af børnehusene, både med hensyn til de fremkomne temaer samt opmærksomhedspunkter under hvert tema. Disse temaer uddybes nedenfor.

Barnesyn

I forhold til temaet barnesyn, var der særligt to temaer, der viste sig. Interaktionen med børnene samt kontakten til børnene.

Interaktionen med børnene

Gennemgående for tilsynets observationer har været, at det pædagogiske personale har været imødekommende og venlige i deres møde med børnene. Personalet viser interesse for børnene og viser med mimik og gestik, at de vil børnene, når børnene kommer til dem og de er positive i deres samspil med børnene. Personalet taler med børnene i en anerkendende tone og der observeres sjældent irettesættelse eller skæld ud.

Kontakten til børnene

Tilsynet har bl.a. været opmærksom på, hvornår/hvor ofte personalet tager kontakt til det enkelte barn. Personalet er tilgængelige for børnene og tager initiativ til kontakt til børnene om konkrete handlinger og i forbindelse med aktiviteter. Der ses især en god kontakt med børnene i vokseninitierede aktiviteter.

I flere tilfælde bliver mængden af kontakt til det enkelte barn betinget af, at barnet selv tager henvender sig til personalet. Dette blandt andet fordi personalet bliver afbrudt af eksempelvis praktiske opgaver eller fordi der, grundet organisering, er mange skift i personalegruppen i løbet af dagen.

Ydermere observeres der eksempler på, at kontakten med børnene primært foregår i grupper. Dette afhænger bl.a. af dagsformen og normeringen på det pågældende tidspunkt på dagen.

På baggrund af observationerne, kan der med fordel være særlig opmærksomhed på børnenes indbyrdes relationer og børnefællesskabet. Hvordan kan man bevidst arbejde med relationerne mellem børnene og hvordan understøttes samspillet mellem børnene, så det fordrer trivsel, udvikling og læring? Hvordan kan man have øget fokus på børnefællesskaberne med henblik på at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn?

Derudover er det et opmærksomhedspunkt, at skabe plads/rum til at personalet kan fordybe sig og være nærværende i barn- voksen relationen, så de har optimale muligheder for at følge børnenes initiativer og justere sig efter deres udspil samt bidrage til, at børnene kan indgå i meningsfulde samspil.

Børneperspektiv

I forbindelse med tilsynets observationer samt ledelsesdialogerne, har særligt børneperspektivet i rutiner og aktiviteter været fremtrædende.

Børneperspektivet i rutiner og aktiviteter

Det gennemgående fokus i forhold til børneperspektivet har været det pædagogiske personales refleksioner over børneperspektivet i rutinesituationer og aktiviteter. Hvordan personalet arbejder med børneinddragelse i eksempelvis måltidssituationer og vokseninitierede aktiviteter, så børnene oplever at blive lyttet til og oplever dagen som meningsfuld. Hvor og hvornår kan børnene være med til at bestemme og hvordan inddrages de i planlægningsprocesser.

Tilsynet ser flere eksempler på, at personalet anerkender og tager højde for børnenes forskelligheder ved eksempelvis måltidssituationer og i planlagte aktiviteter og at de justerer sig eller tilbyder alternative muligheder til de børn, der har behov for dette.

Børneperspektivet blev drøftet til flere ledelsesdialoger. Overordnet set, har børnehusene velovervejede refleksioner over børneperspektivet, særligt i forbindelse med planlagte aktiviteter. Tilsynet vurderer, at det pædagogiske personale er interesserede i at arbejde med børneperspektivet, men at der med fordel kan være øget fokus på, hvornår børnene har mulighed for indflydelse i løbet af dagen. Især hvis hverdagen er meget struktureret. Det kunne eksempelvis være i forbindelse med rammer omkring måltidet, samling og udflugter.

Desuden anbefaler tilsynet, at børnehusene arbejder endnu mere systematisk med indhentning af børneperspektivet, så det pædagogiske personale opnår viden om børnenes interesser samt børnenes perspektiv på eksempelvis vokseninitierede aktiviteter eller indretningen af de pædagogiske læringsmiljøer. Viden de kan anvende i planlægning og tilrettelæggelse af deres pædagogiske praksis. Hertil kan personalet gøre sig overvejelser omkring metoder til at indsamle viden og dokumentation, der kan understøtte et fokus på børneperspektivet.

Det pædagogiske læringsmiljø

Med hensyn til det pædagogiske læringsmiljø, har særligt tre temaer vist sig på tværs af børnehusene; Måltider, rutiner/overgange samt fysisk indretning indendørs.

Måltider

Tilsynet observerer, at der er høj grad af opmærksomhed på selvhjulpethed/selvstændighed i forbindelse med måltidssituationer. Eksempelvis er der små kander, så børnene selv kan hælde op, der er mulighed for selv at hente bestik, børnene henter selv deres madpakker og rydder op efter de har spist. I de børnehuse, der har madordning, kan der arbejdes mere med inddragelse af børnene i forbindelse med at øse mad op/smøre mad.

Tilsynet observerer, at børnene har indflydelse på måltidets rammer med hensyn til fleksibilitet. Dette viser sig ved at de børn, der er færdige må gå fra bordet, børnene bestemmer selv, hvilken rækkefølge de spiser deres mad. Børnene opfordres til at smage på maden, men personalet anerkender, hvis der er mad, børnene ikke bryder sig om.

Under nogle af observationerne, observeres eksempler på samtaler omkring bordet både mellem barn/voksen og barn/barn. Der kan dog med fordel arbejdes mere med samtale i forbindelse med måltidssituationer, herunder overvejelser over vekselvirkningen mellem tiden, hvor der skal være ro til at spise og pladsen til samtale omkring bordet. Dette med henblik på at måltidssituationer og processen omkring måltidet betragtes som en pædagogisk situation og ikke blot en praktisk situation. Dette gælder ved alle måltiderne i løbet af dagen.

Rutiner/overgange

Som led i at etablere et pædagogisk læringsmiljø over hele dagen, skal daglige rutiner bl.a. bidrage til at børnene kan udvikle sig, trives og lære.

Tilsynet observerer eksempler på, at der arbejdes med overgange/rutiner fra en aktivitet til en anden med henblik på at skabe forudsigelighed og genkendelighed for børnene. Det pædagogiske personale er opmærksomme på børnenes aktive deltagelse i rutinesituationer. Dette ses f.eks. ved oprydning på

legepladsen og påklædning i garderoben. Der ses også eksempler på, at børnene inddrages i praktiske opgaver på legepladsen og ved borddækning.

Omvendt observeres der eksempler, hvor der er behov for opmærksomhed på personalets organisering og overgange og hvor rutinerne kan udfordres, så læringsmiljøet bliver tænkt ind i flere aspekter af dagen. Det kan være i forbindelse med organiseringen af praktiske opgaver, som kræver opbrud og skift hos personalet eller hvor det pædagogiske personale ikke inddrager børnene – både så fokus flyttes væk fra de praktiske opgaver, men også hen imod et øget fokus på at inddrage børnene, så de får mulighed for at hjælpe.

Børnehuse kan desuden fortsat have fokus på den gode overgang, med overvejelser over, hvordan man kommer fra A til B uden at overgangen bliver hektisk, men at denne ses som en del af et læringsmiljø.

Fysisk indretning indendørs

Tilsynet observerer, at alle børnehuse inddrager visuelle elementer i højere eller lavere grad til at skabe forudsigelighed for børnene. Dette kan ses ved visuelle tavler fra samling over dagens forløb, billeder på børnenes spisepladser og i garderoben osv. Der ses også eksempler på pynt og visuelle læringselementer fra forskellige vokseninitierede aktiviteter.

I de fleste børnehuse, er der indrettet rum i rummene med henblik på at skabe små legemiljøer på stuerne. Der er rum til både rolige aktiviteter og rum til aktiviteter med høj aktivitet i form af pudrum eller motorikrum.

Børnehuse kan med fordel fremadrettet arbejde endnu mere med at skabe flere rum i rummene. Særligt med fokus på rummenes tydelighed, så de inviterer til temalege og så det er tydeligt for børnene, hvilke muligheder der er for leg. Her kan det pædagogiske personale være undersøgende på, hvad der kan lade sig gøre inden for institutionens rammer med henblik på at skabe tematiserede legeområder, der understøtter børnenes leg og læring, men også at det pædagogiske personale sætter flere lege i gang.

Det pædagogiske personale kan desuden gøre sig overvejelser omkring legetøjets tilgængelighed. I de fleste børnehuse er legetøjet tilgængeligt, men kun i få tilfælde er der legetøj, der står fremme og indbyder til leg. Når legetøjet er tilgængeligt og overskueligt, er det tydeligt for børnene hvad de kan lave/lege med og de kan selv finde det. Hvis der indrettes legezoner, hvor eksempelvis togbane står fremme, har børnene mulighed for at vende tilbage til leg, hvis de har været nødt til at afbryde legen for at spise eller lignende.

Leg

Tilsynets observationer har givet anledning til at fremhæve to temaer på tværs af børnehuse; Personalets deltagelse i legen samt personalets understøttelse af legen.

Personalets deltagelse i legen

Et gennemgående tema både med afsæt i tilsynets observationer samt ledelsesdialogerne har været balancen mellem børne- og vokseninitierede lege og personalets deltagelse i børneinitierede lege. Personalets rolle i legen er betydningsfuld for at skabe gode muligheder for at børnene kan indgå i meningsfulde og udviklende legeoplevelser med hinanden, hvor personalet også er med til at udvide legen for børnene.

På tværs af børnehuse er personalet optagede af, at børnene skal have plads til børneinitierede lege og at de ikke skal være styrende i legen. Personalet er nysgerrige på børnenes leg, de vil gerne børnene og søger at følge børnenes initiativer til leg og generelt ses få eksempler på børn, der er på kanten af legen.

Tilsynet observerer gode eksempler på, at personalet deltager i børnenes leg og på børnenes præmisser, især i forbindelse med leg på stuen. De bidrager til at rammesætte og udvide legen sammen med børnene. Omvendt observerer tilsynet eksempler på, at personalet ikke er deltagende i børnenes leg. Det vil sige, at personalet ikke indtager en medlegende rolle, men står mere på sidelinjen. Dette gælder både inde og ude, men særligt gør dette sig gældende på legepladsen. Dette ses blandt andet ved at det pædagogiske personale er optagede af praktiske opgaver, så de ikke er opmærksomme på at hjælpe børn i gang med leg eller er nødsaget til at afbryde legen. Hvis dagen er præget af opbrud/afbrydelser og praktiske opgaver, tager det pladsen fra legen.

På baggrund af tilsynet, anbefales det, at børnehuse har fokus på personalets deltagelse i de børneinitierede lege med udgangspunkt i blandt andet positionering, at gå ned på børnenes niveau i legen samt dialog med børnene omkring legen. Personalet kan desuden have fokus på, at tilbyde udviklingsfremmende legemuligheder for de børn, der har svært ved at indgå i børneinitierede lege, hvor der ikke er voksendeltagelse, så alle børn får mulighed for at indgå i leg. Herunder et fokus på eksempelvis legekompetencer og legestrategier.

Det anbefales at det pædagogiske personale fortsat er nysgerrige på den daglige struktur med henblik på at undersøge vilkårene for leg. Herunder en opmærksomhed på personalets organisering og funktionsopdeling både inden for, men særligt på legepladsen, så der bliver skabt plads og fleksibilitet til at personalet kan fordybe sig og være nærværende i legen. På denne måde bliver der også plads til længerevarende leg.

Personalets understøttelse af legen

Det pædagogiske personale er optagede af deres rolle og position i legen. Der observeres eksempler på, at personalet igangsætter lege og bidrager med input til legen. Tilsynet observerer desuden både lege i større og mindre grupper og eksempler på, at personalet inviterer børn ind i igangværende lege og opfordrer til samspil mellem børnene.

Der ses eksempler på, at personalet har indrettet forskellige legeområder med plads til både ro og mere fysiske lege og at de understøtter forskellige legeformer, men personalet kan med fordel arbejde mere med både at understøtte, udvide og udfordre legen. Særligt i forhold til de børn, der har svært ved at lege eller ofte kommer i konflikt. Dette kan eksempelvis være i forbindelse med rollelege, fantasilege og konstruktionslege. De voksnes deltagelse i leg bidrager til at højne kvaliteten og der kan derfor, overordnet set, også arbejdes mere med børneperspektivet ind i de vokseninitierede lege.

Hvordan understøtter kommunen dagtilbuddene efter tilsynet

Kommunen har en vigtig opgave i forhold til at understøtte, at dagtilbuddene kan lykkes med at skabe læringsmiljøer, der understøtter børns læring, trivsel og udvikling samt understøtter det pædagogiske arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan.

KVALid skal bidrage med et systematisk blik på tilrettelæggelsen af pædagogiske læringsmiljøer af høj kvalitet, en god evalueringskultur og stærke faglige fællesskaber. KVALid giver dagtilbudsledelsen og det pædagogiske personale et redskab, som anvendes til at starte dialog, refleksion og aktion omkring temaer i

pædagogisk praksis, som vi ved har betydning for børns udviklings-, lærings-, trivsels- og dannelsesmuligheder. Med KVALid som fælles afsæt, har børnehusene et grundlag for at arbejde videre med og udvikle de forskellige temaer i deres praksis.

For mere information om KVALid se: [KVALid - Kvalitet i dagtilbud \(ucn.dk\)](https://ucn.dk/kvalid)

Tilsynsmodellen for uanmeldt tilsyn

I forbindelse med det pædagogiske anmeldte tilsyn 2021-2022 blev der blevet prøvekørt en ny tilsynsmodel på baggrund af Mariagerfjord Kommunes ramme for tilsyn. Proceduren for det uanmeldte tilsyn, tager afsæt i en "light" udgave af tilsynsmodellen. Der er efterfølgende udarbejdet en mindre evaluering af modellen med henblik på justering de steder, hvor der har været behov for dette. Evalueringen giver forvaltningen viden om og feedback fra dagtilbuddene på tilsynsmodellen.

Den nuværende ramme for pædagogisk tilsyn, lever op til gældende lovgivning om tilsyn. Indtil næste tilsyn vil der bl.a. være fokus på overvejelser og justeringer med henblik på:

- Fortsat have fokus på et udviklings- og dialogbaseret tilsyn.
- Overvejelser om længden af observationerne ved uanmeldt tilsyn.
- Overvejelser omkring opfølgning på uanmeldt tilsyn, hvis der opstår behov for dette.
- Et fortsat arbejde med at inddrage KVALid til at understøtte tilsynsdialogen.
- Overvejelser omkring deltagere i den efterfølgende tilsynsdialog ved uanmeldt tilsyn. Er det kun ledelsen, der skal deltage eller skal der også pædagogisk personale med.